

Sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Pidämme esitettyjä uudistuksia kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten osalta kannatettavina. Kotoutumiskoulutuksen ja lukutaitokoulutuksen järjestäminen jatkossa työvoimakoulutuksena sekä vastuun keskittäminen työvoimaviranomaiselle selkeyttävät järjestelmää ja vahvistavat koulutusten työelämälähtöisyyttä sekä kuntien kokonaisvastuuta.

Esitetty koulutuskokonaisuuden muutos vastaa kuntien yleistä näkemystä koulutusten tarkoituksenmukaisesta järjestämisvastuusta. Kunnilla on edellytykset vastata laajenevaan vastuuseen.

Uudistuksen toteuttaminen edellyttää riittävää siirtymäaikaa. Hallituksen esityksessä esitetty aikataulu, ilman siirtymäaikaa, on erityisesti lukutaitokoulutusten osalta haasteellinen ja vaikeuttaa uusien koulutusten huolellista suunnittelua, hankintojen valmistelua sekä toiminnan käynnistämistä. Riittävä siirtymäaika on myös keskeistä koulutusten pedagogisen laadun turvaamiseksi.

Näkemyksemme mukaan kotoutumiskoulutuksen joustavampien toteutustapojen vahvistaminen on perusteltua ja edistää työn ja kielenoppimisen yhdistämistä. Myönteistä on myös ruotsinkielisen kotoutumisen vahvistamiseen esitetty lisärahoitus, joka tukee ruotsinkielisten kotoutumispalvelujen saatavuutta. Samalla on kuitenkin huomioitava, että vapaan sivistystyön toimintaedellytysten heikkeneminen voi heikentää erityisesti ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen saatavuutta.

Kotoutumiskoulutuksille päivitetty tavoitteet ovat selkeitä ja kannatettavia. Kielenoppimisen, työelämälähtöisyyden ja yhteiskuntatiedon vahvistaminen tukevat kotoutumisen kokonaisvaltaista etenemistä. **Opetussuunnitelmien ajantasaistaminen on kokonaisuuden kannalta keskeistä, ja erityisesti lukutaitokoulutusten osalta on välttämätöntä, että opetussuunnitelma on työvoimaviranomaisten käytettävissä mahdollisimman ajoissa, jotta voidaan varmistaa koulutusten hallittu ja laadukas toimeenpano.**

Kuntaliitto korostaa, että koulutuskokonaisuuden uudistamisen onnistuminen edellyttää oikein mitoitettua ja selkeästi perusteltua rahoitusta. Luku-taitokoulutukselle esitetty 3,1 miljoonan euron siirtyvä rahoitus näyttäytyy alimitoitettulta, sillä se perustuu aiempaan kustannustasoon, joka ei ole vertailukelpoinen uuden järjestämisvastuun kanssa. Esityksessä ei ole arvioitu, kattaako rahoitus työvoimaviranomaisille siirtyvän tehtävän todelliset kustannukset, vaikka rahoituksen tulisi rahoitusperiaatteen mukaisesti vastata niistä aiheutuvia kuluja.

Kuntaliitto kannattaa rahoituksen selkeyttämistä. Samalla on kuitenkin varmistettava, ettei siirto johda kuntien rahoituksen heikkenemiseen. Luku-taitokoulutuksen ja laskennallisen korvauksen siirtyvän rahoituksen perusteet ja oletukset tulee avata selkeästi, jotta rahoituksen tasoa ja sen riittävyyttä koulutuksen järjestämiseen voidaan arvioida luotettavasti.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Kotoutumislain uudistus on lisännyt merkittävästi kuntien vastuuta, samalla kun kotoutumisen rahoitusta on toistuvasti leikattu. Tässä hallituksen esityksessä kunnille kohdistuvat rahoitusleikkaukset, yhteensä noin 36,6 miljoonaa euroa, heikentävät entisestään kuntien edellytyksiä toteuttaa lakisääteisiä tehtäviään.

Rahoitusleikkaukset ovat erityisen haastavia tilanteessa, jossa kunnille osoitetaan samanaikaisesti uusia tehtäviä. Kotoutumispalvelut ovat keskeisiä maahanmuuttajien kielitaidon, työmarkkina- ja osallisuuden, osallisuuden ja työllistymisen vahvistamisessa, ja niihin kohdistuvat leikkaukset heikentävät suoraan maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edellytyksiä.

Kotoutumislain mukaiset laskennalliset korvaukset ovat monille kunnille keskeinen rahoituslähde kotoutumispalvelujen järjestämisessä. Vaikka laskennalliset korvaukset kohdistuvat pakolaistaustaisiin, niiden väheneminen heijastuu laajemmin kaikkiin kunnan kotoutumispalveluihin. Kotoutumiskoulutusten siirtyminen kunnille lisää työvoimaviranomaisten vastuulla olevan työvoimakoulutuksen volyyymiä, mikä edellyttää lisärahoituksen osoittamista kasvavien tehtävien hoitamiseen. Samanaikaiset rahoitusleikkaukset ja uusien palvelujen alimitoitettu rahoitus vaikeuttaa uudistuksen toimeenpanoa. Yhdessä muiden leikkausten kanssa nämä tekijät voivat heikentää esimerkiksi kotoutumiskoulutuksen saatavuutta ja oikea-aikaisuutta.

SUOMEN KUNTALIITTO